

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

<i>Előfizetési díjak:</i>		A társulat minden rendü tagjai a lapot tagdíjajkért kapják.	A lap szellemi részét illető cikkek a szer- kesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénz- tári, — az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatalnak küldendők.
Egész évre — — — — —	4 frt	—	—
Félévre — — — — —	2 "	—	—
Negyedévre — — — — —	1 "	Kéziratokat nem adunk vissza.	—

Venite, jubilemus et ploremus!

Erdélynek Kolozsváron nagy ünnepe lesz en napokban. Azon az ünnepségen egy hatalmas szózat tör fel az áhitatos hívek szívéből, ezer nyelven, ezer ajkon szólal meg a buzgó magyar lélek: „Jöjjetek az ünnepségre! Venite, jubilemus!” Vagy nem halljátok az ünnepi tárogató szavát? Nem halljátok a katolikus szívek dobogását? Mért fordultok el? Venite, jubilemus! A mikolai kegykép csodálatos könyvezésének kétszáz éves fordulóját ünnepli Erdély s a jobbik figyelme, szeme, lelke mély hódolattal, alázatos tisztelettel és finni kegyelettel fordul édes Szűz Anyjuknak könyvekkel áztatott képe felé. — Venite, jubilemus! Hiszen ez az alkalom lesz en az, most fog felvirradni a fényes nap, melyen Erdély buzgó népei, igaz magyarjai személyesen fogják bemutatni hódolataikat égi Királynéjuknak, a magyarok Nagyasszonyának. Magasztos nap, főszees pillanat, midőn ezek emelkednek imára, midőn oly sok hallgatás után ismét megnyílik a katolikus magyar ajka, midőn örömregyulva Szűz Mária előtt elzengi még egyszer ősei dícsénékét, midőn ujra hűséget esküszik édes Nagyasszonyának: „Vitam et sanguinem!” — Midőn visszatér ősei kegyeletéhez, vissza régen elhagyott édes Anyjához; midőn nyomoruságában és az élet harcaiban az „erősség tornyá”-hoz menekül; midőn a hitközöny tenger sötétségében a „hajnali csillag”-ot keresi, hogy rátekintsen hévreménynyel.

Egy ezredév kiált a magyarhoz: „Venite, jubilemus!” Mert Ő egy ezredévig óvta, védte, szerette, lelkesítette e nemzetet; Ő volt harcban fegyverünk, inségenben kenyérünk, csüggedésben reményünk, fájdalomunkban vigaszunk, Istennél szöszölünk, vele „törtek össze rabigát Hunyadnak karjai”, vele örült, vele busult, vele győzött, neki élt, neki halt a magyar.

És most ünnepe lesz neki, az édes Anyának; mért üljön e nemzet csüggedő ajakkal. — Venite, jubilemus!

„A szűz tiszta szív anyjához esdve hív . . .
„Ezernyi szözezek ajkan e bang lebel:
Üdvözlég Mária! Üdvözlég Mária!”

Venite jubilemus — et ploremus! Az egykoru hiteles történelmi kútfökből olvassuk, hogy a B. Sz. Szűz mikolai kegyképe az 1699-ik esztendőben hosszasan és sűrűen könyezett. Jöjjetek, kérdezzük meg a Szűz Anyát: mért ontotta könyeit oly csodálatos módon? Mert azt, hogy Ő szegényes, csak anyai fájdalomokban gazdag életén át sirt — mindenki megérti. Azt, hogy ő Jeruzsálem utcáin isteni Fiának véres nyomdokait követve, könyezett — senki sem kétli. Azt, hogy a sötét Golgotba homlokán megfeszített Fiának véres keresztjéhez sújtva, fájdalmasan zokogott, úgy-e mindenki megérti? De azt, hogy most, midőn szent Fiával egyetemben a menyországnak kimondhatlan örömei közepett, mint az angyalok, patriárkák és próféták diadalmi királynéja, századok multán könyeket önt, könyeket és pedig ily csodálatos módon, ki fogja megérteni? Talán szent Fiát siratja most is? Talán az angyalok és a szentek örömeit? Talán a pokol kínjait? Oh nem! Talán a föld nyomorát? Az emberiném kislelkűségét, szeretetlenségét, hitetlenségét és tévedéseit? Ugy van!

Nem Fiát, hanem Fiának hasztalanul kiöntött, vérét siratja. Nem a pokol fáj neki, hanem az, hogy a pokol egyre jobban gyarapodik. Szent Fiának drága vére az emberiség üdvére ontatott ki s miként Fia az emberi nem üdvözítője, úgy Ő e szt. vér által az emberiség édes anyjává lett. Az édes anya pedig, ki ne tudná, mily főszeesen szeret? Aggódik, félt, eped, óhajtja, kéri fiának üdvét, keresi azt túl a tengereken is, szívéből kivetni nem bírja, szeme, képzelete ő rajta csüng, érte élni, érte halni kész. Miért sirt tehát

a Szűz Anya ily csodálatos módon? Mert ő anya, s az emberek hálátlan gyermekei. Elhagyták őt Fiai és idegenbe tévedtek és eltékozolták, megvetették isteni Fiának sz. vérét. Nem keresi már az ember e vérben üdvösségét, hitetlen, hideg szívű, a tévelyeknek, bűnek, nyomorúságnak, szolgaságnak és pokolnak rabja lett! Így látja a Szűz Anya gyermekeit, jól látja, s azért sir! Oh imádvá légy aggódó, féltő, jóakaró fönséges szeretet, mely könyeket ontasz! Oly nagy a Szűz Anya szeretete, s e miatt oly nagy a fájdalma, hogy e fájdalomnak könyei az élettelen tárgyakon, egy érzéktelen képen át törnek útat maguknak, hogy beteljesedjék az irás szava: „ha én nem szólok, e kövek szólalnak meg én helyettem!”

Mikor egy szerető lélek sir, kedves: mikor egy jó királyné könyekre fakad, fönséges; mikor egy anya sir — ez megható. Mit tesz a kedves gyermek, ha sir az édes anya, mit a nemzet, ha könyez a királyné? De mit tesz a magyar, midőn a magyarok Nagyszonyját sírni látja? Mit teszünk mi, hová rejtjük szemünket, midőn sir legjobb édes anyánk? Kolozsváron lesz a bánat helye, ott sirhat könnyeket, kinek fáj a szíve. Venite, plorems! Ne sirj édes jó Anyánk, ne sirj; visszatérünk hozzád, lábaidnál leborulunk, hűtlenségünkért megkérlelünk . . .

„Oltáridat körülzokogjunk
Naponta, mert oh vétkezünk,
És sirva sz. neved kiáltjuk:
Szűz Mária tekints felénk!”

Venite, jubilems et plorems! Jöjjetek ifjak a titkos értelmű rózsához, jöjjetek aggastyánok a beteg gyógyítójához, jöjjetek szomorúak a szomorúak vigasztalójához; jöjjetek mindannyian, kik lélekben szenvedtek fájdalmakat a mater dolorosához, mert . . .

„Szemből egy sugár, ha fájdalmunkra száll:
Meggzúnnek dult keblünk gyötrelmei.”

Jöjjetek mind, a kik eget kerestek, ó a „menyországoknak ajtaja.” Csak azok maradjanak el, a kiknek kell a pokol, a kik hideg közönyt nyel mosolyognak a vallás titkain, a kiknek jéghideg a szíve, ragyás az arca és törpe a lelke. Az ne jöjjön, ki nem tudja mit tesz forrón imádkozni, a ki nem tudja, mit tesz ünnepelni, édes Anyát dicsőíteni.” Az maradjon el, a ki nem tud örvendezni, szent örömmel nemzeti ünnepet ülni; az ne jöjjön, a kinek fájdalma s szomorúsága sohasem volt és vigaszt a szent Szűztől soha sem nyert, mert az Kolozsváron csak egy ócska kegyképet fog látni, semmi mást. De ne jöjjenek a hamis próféták se, a kik letépték a magyarok Nagyszonyának fejről a szüzesség koszorúját!

El kell memünk, mert ránk kiáltottak csufosan az utóbbi századok: „rút szibarita váz”, mely élni nem bír, imádkozni szégyel. Vissza Máriához! Jubilems et plorems, hogy lássa még egyszer ez a világ, hogy „csak nem fajult el a magyar vér.” Hadd kétkedjék az u. n. fölvilágosodás az égnek és a Szűz Anyának csodáin; hadd csóválja fejét a vak hitetlenség; mi fényben ünnepelünk.

El az istenített ész bálványait, romjainak kiégett helyén a szív oltára emelkedjék, mert minket csak ez boldogít: el a hitközöny dermesztő hidegét, s keljen fel az áhitat és imádság forró napja, mert egyedül csak ez üdvözít.

„Oh jertek, oh jertek az édes anyához,
Itt ül lekötötten a szörnyű magányhoz,
Oh jertek ölembe
Gyermekeim,
Mig el nem apadnak
Hév könyeim!”

A kolozsvári ünnepség sorrendje pedig a következő:

D. a J. Kr!

Erdélyi szeretett hiveinknek Istentől
áldást és üdvösséget!

Hazánk Nagyszonyának, a Boldogságos Szűz Máriának, elődeink részéről annyira kegyelt „mikolai” és jelenleg a kolozsvári akadémiai templom főoltárán elhelyezett csodálatos képét — annak 200 éves jubileuma alkalmából — tolyó évi október hó 26-án egyházi ünnepségnek akarjuk tárgyává tenni a hivek közös óhajára és lelki épülésére.

Az ünnepet megelőző három napon át, vagyis október hó 22., 23. és 24-ik napjain naponként reggel 7 órakor szentséges mise lesz közös szentáldozással az akadémiai templom főoltáránál. Délután 6 órakor a főtemplomban a szent olvasónak elimádkozása után szentbeszéd.

Október hó 26-án reggel 7 órakor szentmise a főtemplomban, közös szentáldozással.

9 órakor megindul a körmenet az akadémiai templom felé, hol a kassai püspök úr mond csendes szentmisét. Rövid könyörgés és felajánlási imádság után visszatér a körmenet a főtemplomba, a hol a papság a nagyváradai biboros püspök urat ünnepélyesen fogadja, aki az ünnepélyes szentmisét mondja, és az ünnepi szentbeszéd után (melyet Wolafka Nándor c. püspök, nagyváradai kanonok, debreceni prépost tart) a pápai áldást osztja.

Délután 6 órakor ünnepélyes istentisztelet és befefejező szentbeszéd.

Nagyon kérjük a státus-gyűlésre felütázó kedvelt papjainkat és híveinket, hogy az ünnepélyen lehetőleg teljes számmal megjelenni sziveskedjenek. Az egyháziak karinjában és biretummal, a világiak lehetőleg magyar diszruhában.

Vallásos tüntetés akar ez ünnepély lenni az Ur Jézus Krisztus, az Isten fiának szűz anyja, Hazánk Védőasszonya és Nagypátronája mellett; hálaadás az általa nyert számtalan jótéteményekért, különösen pedig 900 éves nemzeti önállóságunkért és fönmaradásunkért; elégtétel elhaló századunknak sok bűneért és hitelenségeért; bűnbánat és megkövetés a mi személyes vétkeinkért, hitbéli közönyösségünkért és hidegségünkért; esedezés áldásáért, hogy a jövő századot Isten kegyelmében kezdjük meg; ünnepélyes felajánlása egyházmegyénknek a Boldogságos Szűz Mária oltalmába. — Szentséges Atyánk XIII Leó pápa okt. 5-ikéről kelt szóbeli kijelentésével ezen ünnepélynek megtartását helybenhagyva, mindazoknak, a kik a reggeli szent misén és az esti szent beszéden résztvesznek, 7 évi búcsút; azoknak pedig, a kik okt. 22—26. napjaiban töredelmesen meggyónnak, megáldoznak és az Anyaszentegyház felmagasztaltatásáért és szabadságáért, a tévelygők visszatéréseért, a bűnösök megtéréseért és a békesség ajándékáért imádkoznak — teljes búcsút engedélyez.

Hazánk Nagyasszonya,

Keresztények segítsége, Bűnösök oltalma,
könyörögi érettségünk!

Kelt Kolozsvárt, 1899. év október havában.

† Gusztáv Károly s. k.,
erdélyi püspök.

Az erdélyi róm. kath. Státus igazgatótanácsának évi jelentéséből.

I.

Az igazgatótanács személyi ügyei és ügykezelése.

1. A mult évi státusgyűlés a szabályszerű kilépés által üresedésbe jött igazgatótanácsosi helyekre az egyházi rendből Kovács Ferencet és dr. Ujfalussy Józsefet; a világi rendből gr. Kornis Viktort, gr. Beldi Akost, br. Szentkereszty Zsigmondot, dr. Mohay Sándort, Dörgő Albertet, Novák Ferencet három-három évre, Betegh Ferencet egy évre, az alelnöki állásra pedig gr. Kornis Viktort megválasztván, az igazgatótanács az 1898—99. évre a következő névsor szerint alakult meg.

Egyházi elnök: Méltóságos és Főtisztelendő gr. Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök úr; világi elnök: Nagy-méltóságú br. Jósika Sámuel val. belső titkos tanácsos úr; alelnök: gr. Kornis Viktor, előadó: Pál István, tb. előadó: dr. Farkas Lajos, titkár: dr. Szentkirályi Kálmán, tb. titkár dr. Szamosy János. Igazgató-tanácsosok választási sorrend szerint voltak: a) az egyházi rendből: Fábíán Sándor, Bíró

Béla, Tamássy Aron, Jung-Cseke Lajos, Gergely Iguác, Mőller Ede, Kovács Ferenc és dr. Ujfalussy József; b) a világi rendből: Mikó Bálint, Pótsa József, br. Jósika Gábor, dr. Tőrök Albert, Ugron Gábor, Boeskor Mihály, dr. Groisz Gusztáv, dr. Győrfly Gyula, dr. Csiky Viktor, gr. Beldi Akos, br. Szentkereszty Zsigmond, dr. Mohay Sándor, Dörgő Albert, Novák Ferenc és Betegh Ferenc; jogtanácsos: Hal-ler Rezső.

2. Azonban ezen névsorban évközben nagy és fájdalmas változás állott be: dr. Groisz Gusztáv január 21-én és Kovács Ferenc július 2-án elhaltak. Mind a kettőnek halála nagy csapás volt igazgatótanácsunkra, mert mind a ketten az igazgatótanács legrégibb és legbuzgóbb tagjai közül voltak. Kavatalakra gyászunk jelelül koszorút helyeztünk és emléküket jegyzőkönyvünkbe iktattuk.

3. Még egy változást kell bejelentünk: Dr. Csiky Viktor az egyházmegye területéről elköltözvén, igazgatótanácsosi állásáról lemondott. Dr. Csiky Viktor az 1873. év, tehát kezdet óta tagja az igazgatótanácsnak és mint ilyen valóban hálát érdemlő buzgalmat fejtett ki Státusunk ügyeinek intézése körül. Erdemelt lemondása alkalmával június havi ülésünk jegyzőkönyvében föl is jegyeztük.

4. Az igazgatótanácsból az idén azon tagok lépnek ki, a kik az 1896. évben választattak meg; e szerint kilépnek az egyházi rendek közül: Fábíán Sándor, Bíró Béla, Tamási Aron; a világi rendiek közül: Mikó Bálint, Pótsa József, br. Jósika Gábor és dr. Tőrök Albert; kilép még Betegh Ferenc is, a ki a mult évben gr. Eszterházy János helyébe egy évre választott. Választandó lesz tehát 3 évre 3 egyházi és 5 világi. Kovács Ferenc helyébe 2 évre 1 egyházi, dr. Groisz Gusztáv és dr. Csiky Viktor helyébe 1 évre 2 világi igazgatótanácsos.

Méltóztassék a m. t. státusgyűlés a választások megejtése iránt a fennálló szabályok szerint intézkedni.

5. Ügykezelésünk az 1885. státusgyűlés által alkotott ügyrendtartás és az azóta hozott határozatok szemelött tartásával történt. A szőnyegre kerülő fontosabb ügyeket először a szakbizottságok tárgyalták és csak azután kerültek azok döntő határozathozatal végett az igazgatótanácsosi ülésekre. Rendes ülés volt 12, rendkívüli 5. A kisebb fontosságu ugynevezett folyó ügyeket, vagy a melyek már hozott határozaton alapultak, ülésen kívül látta el az elnökség. Az 1898. évben az ügyszám volt: 2572; a folyó évben pedig eddig 1815.

6. Az irodaszemélyzet az elnökség mellett a jegyzőn és mérnökön kívül állott 3 irodatisztből és 1 irodaszolgábol. Eddig az irodaszemélyzetnek nem volt ügyrendtartása; a letöltött évben azonban az ügyrendtartást kidolgoztuk és abban az eddigi szabályzatok alapján részletesen megállapítottuk mindenik tisztviselőnek és alkalmazottnak ügykörét és teendőit.

7. Az ügykezelésben ugyan fennakadás nem történt, de az irodaszemélyzetben fontos változás állott be.

A jegyzői állásra a mult évi jelentésünkben előterjesztett pályázók közül a státusgyűlés jegyzőkönyveinek VIII. a) pontja alatt nyert felhatalmazás alapján megválasztottuk dr. Balázs András brassói káplánt.

Dr. Szentkirályi Kálmán titkár orvosi bizonyítványával igazolt betegeskedéséből kifolyólag nyugdíjaztatását kérven, 13 évi szolgálat után nyugdíjba beszámítható 1500 ft fizetésének 46%-val, vagyis évi 690 ft-ral nyugdíjaztatott. Hogy időközben az ügyek vitelében fennakadás ne történjék, helyébe a mult évi státusgyűlés által a VII. e) pont alatt a titkárba bízott ügykői ellátására a világi elnök ur Ó Nagyméltósága az igazgatótanácsból nyert felhatalmazás alapján a titkár nyugdíjba beszámítható fizetésének megfelelő javadalmazással a státusgyűlés intézkedéséig kinevezte Szentpéteri János egyházmegyei papot, volt brassói tanárt.

8. Itt említjük meg, hogy hivatalunk új helyiségbe költözött. A régi helyiségek már nem voltak elegendők, szűken fértünk bennök és a finöveldének szüksége volt rájuk. Viszaadtunk tehát azokat a finöveldének és hivatalunk számára

az egyházközség által a főtér és nyolcvet között épített új házak egyikében (VI. szám) (Szentgyház-utca) vettünk bérbe megfelelő helyiséget. Az új helyiség évi bére 1100 frt és így jóval több az eddigi fizetett 400 frtnál; de tekintetbe veendő, hogy az eddigi helyiségek igen olcsók voltak úgy, hogy azokat a tulajdonos ösztöndíjjal tovább nem adhatta volna ily olcsón és hogy a nagyobb bér megtérül a finüvelőnek átengedett helyiségek cél szerű felhasználása által.

Van szerencsénk tehát a m. t. státusgyűlését kérni, hogy méltóztassék ezen lakásváltoztatást tudomásul venni s az 1100 frt házbért az eddigi 400 frt helyett a hat alap aránylagos terhére megszavazni.

II.

A vallás alap b ö l e g y h á z i é p i t k e z é s e k r e m e g s z a v a z o t t ö s s z e g e k .

Az erd. róm. kath. vallásalap 1899. évi költségvetésében épületek tartására s új építkezésekre megállapított 23605 frt összeg terhére a következő segélyek szavaztattak meg és utaltattak ki:

1. A segesvári templom épi ésénéi fölmerült többlet munkára — — —	2880 frt 99 kr.
2. A bánffy-hunyadi templom épi-tésénél fölmerült többlet munkára —	6589 „ 43 „
3. A boljai templom építésénél fölmerült többlet-munkára — — —	599 „ 52 „
4. A csécsőkeresztúri paplakás kijavításánál fölmerült többlet-munkára —	1598 „ 56 „
5. A nagyenyői paplakás építésére — — — — —	2000 „ — „
6. A vicei paplakás építésére — — —	4200 „ — „
7. A dicsőszentmártoni templom építésére IV. részlettől — — —	4000 „ — „
8. A sepsi-szentgyörgyi templom építésére IV. részlettől — — —	2000 „ — „

Megjegyezzük, hogy Dicsőszentmártonban a templom és papi lakás felépítésére 34000 frtot szavaztunk meg és az mind is kiutaltuk, mert az építkezések már befejezést nyertek. A 34000 frtot a vallásalapnak úgy térítjük vissza, hogy annak jövedelméből évenként a 4000 frtot mindaddig tőkésítjük, míg ezen 34000 frt helyreáll.

Mivel a vallásalap a dicsőszentmártoni parochia alapításához ily jelentékeny összeggel járult, ezen parochiára nézve a vallásalap nevében kegyuri igényt támasztottunk, a melyre vonatkozólag a tárgyalás Püspök úr ő méltóságával folyamatban van.

Jelentésünknek az egyházi építkezésekről szóló ezen pontjával kapcsolatosan egy örömdetes eseményt van szerencsénk a m. t. státusgyűlésnek bejelenteni a következőkben:

Gyergyó-Tölgyesben a katolikus hívek száma 2400-ra szaporodott föl; ezen jelentékeny száma híveknek nincs itt más templomuk, mint a lelkész lakásával egy fedél alatt azon szegényes szoba, a melyet a vámbivatati felállításakor a patronus kincstár építtetett volt. Most azonban ez év elején idős Török Antal ottani birtokos azon kijelentést tette, hogy ő kész saját költségén egy megfelelő templomot építtetni s azt a szükségesekkel felszerelni. A tervet el is készítette s ezen terv szerint maga a templom felszerelés nélkül 24004 frt 92 krba kerülne. Az építéshez az 1900 év tavaszán kezdetre s a költségekben részves lenne fia ifj. Török Antal és veje Waltank József is.

Midőn szentvallásunk érdekében hozott ezen — a mai korban igazán meglepő nagy áldozatkészséget a m. t. státusgyűlésnek bejelentjük, kérjük, hogy méltóztassék azt örömdetes tudomásul venni s az építető családnak köszönetet mondani.

Nagy örömtünkre van itt az alábbiakban közölni: Püspök úr ő méltóságának azon átiratát, a melyben értesít azon adományairól, a melyeket a legközelebbi státusgyűlés óta népiszkolai célokra tett:

Az erdélyi egyházmegyében még fennálló róm. kath. elemi és népiszkolákról szóló 4050 sz. előterjesztéssel kapcsolatosan s annak mintegy kiegészítése gyanánt van szerencsém még a következőket a Méltóságos Igazgatótanács becses tudomására hozni:

I. Új iskola épült:

1. Kisküküllő vármegye Borsos, Csüb és Szent-Demeter községeiben, melyek építési költségéhez 6112 frttal járultam.
2. Maros-Torda vármegye a) Deményháza községben szintén új iskola épült, melyre 3000 frtot adtam; b) Mikházán, melyre segélyképen 600 frtot adtam.
3. Torda-Aranyos vármegyében a mezőszegyei új kántortanítói lakás építésére 1000 frtot adtam.

II. A meglévő iskolák kibővítették és javítottak:

1. Déván, melyre 2000 frtot fordítottam;
2. Csik-Mindszenten 1500 frt adományommal;
3. Körösbatakon a Kálnoky-fele leányiskola kibővítéséhez 1000 frt segélyvel járultam.
4. A segesvári iskola kijavítására 733 frtot adtam;
5. A székelykeresztúri új iskolára pótlólag 912 frtot.
6. A fehérvári elemi iskola kijavítására 989 „
7. A kolozsi leányiskola kijavítására 500 „
8. Az iszói iskola kibővítésére 218 „
9. M.-Járában iskolatelek vásárlására 200 „
10. A csiksomlyói tanító-képezde és gyakorló-iskola javítására 372 frtot adományoztam.

Néhány helyen még résztul új iskola építése, részint a meglévőnek átalakítása és kibővítése folyamatban van.

Midőn ezeket emlékezre okáért felsorolom, távol állok attól, hogy dicsekedni akarjak; inkább a Mindenbatónak adok tőrő halát, a ki módot nyújtott nekem arra, hogy az ő dicsőségére s a keresztény nevelés elősegítésére valamit tehessenek. De nem tartom fölöslegesnek, hogy eme mozzanatokról a státus közgyűlése is tudomással bírjon.

Fogadják a méltóságos igazgatótanács kiváló tiszteletem nyilvánítását.

Torda 1899. október 4-én.

† Gusztáv Károly s. k.
erdélyi püspök.

Bérmaut.

Az alig három évet tevő főpásztori működés dacára is országszerte osztatlan szeretetnek örömd főpásztorunk, *Majláth Gusztáv Károly* grót püspök úr e hó 2-án délután érkezett Tordára, hogy itt és a torda-aranyosi esperesi kerület kath. községeiben a bérmaut szentségét a hívek között kiössza.

Hogy a bérces Erdély kegyes főpásztorát, miként eddigi körülményben mindenütt, úgy Tordán is örömmel s ünnepeyes díszszel fogják a község fogadni, ezt mindenki feltehet; de hogy ezen fogadtatás oly impozáns legyen, a minő tényleg volt, ezt előre alig lehetett volna gondolni.

A lettint századok eseményei által történelmileg is nevezetes városnak színe-jáva, vallás különbség nélkül, lázas tevékenységgel működött, hogy a szeretetre oly méltó főpásztor meg lehessen elégedve a fogadtatással. Az előkelő úri nők gyengéd kezei csak úgy fáradoztak napokig a koszorúk kötése, virágfüzerek készítése, a temp'om tisztítása s díszítésében, miként a nép többi osztálya.

A tordai nőegylet elnökője, Domokos Antalné, Gonbos Lászlóné, Pethó G.-né, valamint Csongvay Domokosné s több urinők vezetése s személyes közreműködése mellett végre az egész templomot virágok, koszorúk s illatos fenyőgalyfüzerekkel oly szépen feldíszítették, minő dísz rég nem láttak ezen tiszteletre méltó ősi falak.

A Görgény-Szent-Imréről vonaton érkező főpásztor fo-

gadására úgy a megyei s városi tisztikar, valamint a polgárság számos előkelő tagja 60 kocsival, és a polgári ifjakból alakult 160 főnyi banderiummal vonult ki a gyéresi vasútállomásra, hol Szemerjai Gyula főszolgabíró fogadta üdvözlő beszéddel, míg a közeli Keresztes községnél emelt díszkapunál Betegh Miklós dr. Torda-Araucsomgyeje alispánja üdvözölte. A nevezetes tordai fedett hid előtti díszkapunál pedig Nesselzfeld Miklós városi főjegyző és jeles szónok fogadta. A városban a megyeház közelében felállított remek díszkapu előtt Borzsoyay dr. kir. törv. bír. köszöntötte a kath. egyháztanács nevében. Végre a nemzeti színű lobogókkal feldíszített piacon keresztül a templom főbejáratához ért a díszmenet, hol az oltáregylet tagjai képeztek sorfalat. Itt Csongvaj Domokosné úrnő fogadta az egylet nevében egy ékes virágesorok átadása mellett a várva-várt Főpásztort; még az utolsó üdvözlő beszédet főt. Kovács Lajos tordai főesperes úr tartá a jelenlevő kertületi papság nevében, a midőn a templom ajtaja előtt a hatalom jelvényeit, a párnán nyugvó kúnesokat átnyujtá.

Ő méltósága valamennyi beszédre az ő szeretetreméltó, megnyerő modorában válaszolt, végre belépett azon östalak közzé, melyek hazánknak annyi fejedelmet, sok jeles fiát látták maguk között a letűnt viharos századok alatt.

A küszöböt átlépő Főpásztort a Szentpéry A. fáradozása által létre jött egyházi ének- és zenekar tünepélyes éneke kísérte a főoltárig, hol a szokásos szertartás elvégzése után, a szöszékre lépett s a zsufolásg megelt templom közönségének a bérálás szentségéről, az ennek méltó felvételére szükséges bünbánatról, töredelemről ékes s a szivre és értelemre egyaránt ható beszédet mondott.

Ennek végevel a szent olvasót végezte el a néppel együtt s már sötét est volt, mikor a buzgó főpap a plebániái lakba vonult az út fáradozásait kipihenni.

Másnap, október 3-án már reggel 8 órakor megkezdette ő méltósága a csendes misét, melynek végén Kovács Lajos főesperes úr lépett a szöszékre és meghatóan esetele a kegyes Főpásztor jóságát, ki fáradságot nem ismer, nyáját fölkeresi, hogy őket a hitben megerősítse.

Bérálás alatt a Kopecznik Lajos városi karnagy vezetése alatt, már említett egyházi ének és zenekar adta elő Bogisich M. „Boldogasszony anyánk“ című átiratát, Visky K.-né úrbölgy pedig „Ave Mariát“ énekelte Csongvaj Domokosné orgonakísérete mellett.

A béráltak száma helyben 321, a Turból bejöttéké 35, a Harasztosról jöttéké 12 volt, összesen 368, kik két sorban a templomban valamint a templomon kívül is felállva várták a bérálás kiosztását.

Valamint bérálás előtt, úgy utána is ő Méltósága beszélt s lángoló szeretettől sugárzó szavakkal inté, kéré a megbérmáltakat, hogy iparkodjanak ezután életükkel megtartani azon szent malasztot, melyet most a bérálás szentségében nyertek.

Tizenkét órákor lett vége a lélekemelő szertartásoknak. A templomból kijöve, kezdődött a tisztelgések hosszú sora.

A turiak nevében Gyórtly Fidéll lelkész köszönte meg azon kegyességét ő méltóságának, hogy a nyáron villám által sújtott templomuk felépítésére 1000 koronát s az iskola fűtésére évenként 40 koronát adományozni méltóztatott. A turiak után a vidéki gőr. kath. lelkészek tiszteltek.

Ezután az Oltáregylet Csongvaj Domokosné, a városi „Erzsébet“ jótékony nőegylet Domokos Antalné úrbölgy vezetése mellett, kiket követek Torda város tanácsa Velies Odón polgármester, a megye tisztikara Betegh Miklós dr. alispán, a pénzügyigazgatóság Mezey L. pénzügyi igazgató, a tanítótestület Teglas István k. tanfelügyelő, a sóhivatalnokok Ebergényi bányanagy, a kath. egyháztanács Kimpel Florian vezetése mellett.

Tiszteltek még Domokos Antal dr. törv. elnök, Csegey M. kir. táblai bíró, Albert János nyug. unitárius lelkész.

Tisztelgések után Kovács Lajos főesperes úr vendég-szerető asztalához ült a meghívott nagy számú intelligens közönség, mellynél az izletes ebéd a vendégek kedélyes társalgása között folyt le.

Ebéd után a Főpásztor úr a Sz. Ferencrendiek kolostorát látogatta meg, valamint a közkórházat, hol egy a cséplőgép által jobb karjától megfosztott fiatal ember ágyához érve, vizgasztalta, megajándékozta s megígérte, hogy gondoskodni fog róla és családjáról.

Délután 4 óratól 6-ig tartott a halottakért való szertartás és a szent olvasó elvégzése, mely alkalommal főt. László Pólykárp sz. Fer. r. tart. főnök úr mondott beazédet elhunytaink iránt való kötelmeinkről.

Ezek után a jelenkező győnöket hallgatta ki a Főpásztor egész esti 9 óráig.

Október 4-én mint felséges királyunk nevenapján az összes tisztikarok s díszes nagy közönség jelenlétében fényes papi segédlet mellett tartá ő méltósága a Tedenmot és tünepélyes szentmisét, mely alatt az énekkar Jührer miséjét, Weinwurm Ave Mariáját adta elő.

Templomból kijövet, a kath. iskolát kereste fel a buzgó főpásztor, hol egyik tanuló rövid üdvözlő beszéddel fogadta. A kegyes főpap oly nyájasan, bátoritóltag társalgott a kis tanulókkal, hogy ezek feltett kérdéseire bátran, jó kedvvel felelének a katekizmusból.

Szent képecskével ajándékozta meg valamennyit, megmagyarázta nekik azok jelentőségét, s intette őket azon szent jó példájának követésére. Szorgalom s jóviseletre intette végül a tanulókat, hogy későbbi látogatása alkalmával többet tudjanak majd felelni, mint most az iskola év kezdetén. Innen a leányiskolába távozott, hogy a leánykák feleleleit is meghallgassa. Ezután több intelligens helyen látogatás tett ő méltósága.

Délután egy óra tájt kezdődött a Korona-szállodában rendezett díszebéd, melyen a város és megye tisztviselői, a legtekintélyesebb úri és polgári egyének nagy számmal vettek részt.

Ebéd közben felállva a gróf püspök úr, ő Felsőjére gyönyörű ékesszólással előadott felkészültöt mondott. Epen így köszönte meg azután a jelenlevő tisztviselőknek a tanúsított lelkes fogadtatást, melyre azután Betegh M. dr. alispán úr válaszolt.

Ebéd után a megeredt eső dacára is elutazott ő Méltósága Harasztosra.

Október 10-én d. után 5 órakor újra Tordára érkezett a gróf Püspök úr, hogy másnap M. Szeugyelbe utazzon bérálni. Ekkor is a hosszú út után a templomba vonult s a szöszékre lépén, még egy remek, szivre ható szonókiatban részesíté hievet, Isten és egymás iránti szeretetre intve őket.

Géző esti 8 óra után győntatott ismét, s a meggyőntakat másnap 7 órakor esendes mise alatt megáldoztatta. 9 óra tájt Gy.-Sz.-Királyra utazott ő méltósága, hogy az ottani kis főkegyházat meglátogassa, melynek új esinos temploma szintén a kegyes főpap adakozó jóságának köszöni szép orgonáját, melyek áraboz felelészben méltóztatott hozzájárulni.

B. I.

* **Egyháztörténet.** Balás Endre dr. „**Historia Ecclesiastica**“ című művének második kötete is kikerült a sajtó alól. Addig is, míg e művet bővebben ismertetjük lapunkban, jelezni kívánjuk e jeles munkának megjelenését, melegen ajánlván egyben olvasóinknak. Kapható a szerzőnél Gyulafehérvárt. Ára a két kötetnek 6 irt.

T Á R C A

A kolozsvári könnyező Máriához.

*A tengerek mélységes öble
Ha végtelenre nyulna szét,
Akkor se tudná befogadni
Fájdalmaidnak özönét.*

*A sulya néma gondjaidnak
Mégmérhetetlen annyira, —
Föl kellene alatta sokszor
A hegynek is jajdulnia.*

*Volt könnyed is, több mint a zápor,
Minden cseppje oly keserű;
Szempilládat tán sohásem érte
Vidám fény, csillogó derű.*

*A gyász, mely arcodat befödte
Éltednek kísérője lett.
Sötétebb volt a fellegeknél,
Mosolytalan ajkad felett.*

*Anyaságod szent éjszakáján
Kezdődik bús kálváriad, . . .
Olyan keresztet nem viselt még
Vállán a szenvedő világ!*

*S im e kereszt lett égi lépcsőnk!
Gyászod biborpalástot ér;
A könny — azóta békeforrás,
Gond — a legédesebb kenyér.*

*Földjén a hányt-vetett szíveknek
Vigaszt a fájdalom terem;
Mi eddig élet átka volt, az
Utánad — áldás, kegyelem.*

Fejér Gerő.

Margit. *)

— Jer! — szólit karontfogva barátom, — menjünk az apácák templomába, hol ma ünnepélyes aktusnak leszünk szemtanúi. Arvay Margit most teszi le fogadalmát. Nézd meg jól, majd otthon elmondom történetét.

Épen jókor érkezünk; az ajtatoskodókkal szokatlanul megtelt gót-íves templom előcsarnokából csak nehezen juthattunk az oltár közelébe, hogy közelről szemlélhessük a megható jelenetet, midőn egy viruló szépség búcsút mondva a világ örömeinek, fogadásával magát az Ur szolgájává, Mária gyermekévé avatattja föl, hogy folytonos ima és jócselekedetek gyakorlásával vastag kérget vonjon ama szív körül, mely rövid pályáján is már oly sokat szenvedett.

*) Mutatvány Szokolj István „Mezei Virágok” c. elbeszéléseiből.

Az ősz püspök fényes segédlettel végzé az ünnepélyes szentmisét s a fehérbe öltözött, koszorúval ékesített apácájelöltet félkör alakjában álltak körül leendő társai. Az oldalpadban előkelő társaság, valószínűleg a fölavatandó közeli rokonai, foglaltak helyet; egy éltes és egy ifjú pár.

Az újabb férfi fölünően halvány, bánatos, merev arccal tekintett körül s csak nagy ritkán vetett titokban egy-egy bús pillantást Margitra, ki szent olvasót tartva kezében, buzgó imában volt elmerülve; lesitött szemekkel s márványfehér arccal úgy állt ott, mint a megtestesült lemondás.

Az említett férfiu arczimai meg-megrándultak s látszott egész valóján az erős lelki küzdelem, mely keblét marangolta.

A szokásos búcsuzás megtörtént s az ünnepélyes szertartás véget ért. Egygyel több lett azok száma, kiknek reményük rousolt hajója csüdes, nyugodt révbe ért, hol az élet vihara által megtépett gyöngye szív a hit szent malaszlja által nyer gyógyírt és balszámot.

— Foglalj helyet! — szólit barátom bazaarve, — tedd otthonossá magad s engedd, hogy reggel tett ígéretemet beválthassam.

Falunkban villámként terjedt el a szomorú hír, hogy Arvay Lajos, a közszerzetnek örvendő tanító jobblétre szenderült. Szerető népén kívül csak egy kis, négy éves árva siratta elveszett mindenét.

Sírt szegényke, mert látta a rajta megesezt szívek részvétlenségét; de ártatlan kis szíve még nem foghatta föl a a veszteség nagyságát, mely őt atya elhunytával érte; pedig ma lett igazán teljesen árva, mivel jó anyja is, ki életével váltotta meg az ő életét, mielőtt anyai szívére ölelhette volna kedves magzatát, a sir csendes lakója lett.

Talán e nagy veszteség fölötti bánat is sietteté az ügyis gyöngye szervezett atya halálát, kinek szívét időnek előtte ölte meg a néma bű és keserv s taszítá a rideg sirba örök pihenésre.

Ép a temetési gyászszertartás alatt rohogott arra az uraság négyestogata, a kegyesszívű főnri családdal, kik a fővárosból jöttek ki nyaralni.

— Allj meg! — szólit megtűődve Andory gróf kocsisának. Ki halt meg?

Egy arra menő öreg anyóka beszéte el a szomorú hírt. — Ej! Ezt a derék szorgalmas embert én is sajnálom; ha nincs ellenedre, Karolina, nézzük végig mi is a szertartást. S a grófi család leszállva a fogatról, kis tunkkal, Aladdáral együtt, kit a nevelő vezetett, belépett a síralom udvarába.

A kis Margitot egy jólelkű asszonyka tartotta ölében s olykor-olykor egy-egy piros almával csititgatta a síró leánykát.

— Édes kicsikém, ne sirj! Ha földi szüleid elvesztek is, de ott fenn él ám a jószágos Atya, minden árva szerető, gondviselő dajkája, Mária. Ne félj! Ők nem hagynak elveszni.

A grófi pár igaz részvétellel vette körül a ravatalt, a mindenség Ura pedig már itt intézkedett, hogy Margit ne legyen elhagyatott.

A temetés utánai való napon fényes palotába vitték a tanító árváját. A főrangú új szülők ölelő karjai iparkodtak pótolni az elvesztett igaz atyát és anyát.

Aladárnak lesz legalább pajtása; ez hét, az meg négy éves.

— Ugy hiszem, megértik egymást, — mondották egymásnak a grófi szülők.

És jól számítottak. A két gyermek rövid idő alatt állandó barátságot kötöttek; mert az ártatlan gyermeki szív nem ismer osztálykülönbséget; ki őt megtudja érteni és mulatni, mivel vigan, gondtalanul röplőnek az órák, barátságot kötnek, legyen az úr vagy szegény szülötte.

Gyors szárnyán röplni az idő; hamar elsíklék fölöttünk a boldog gyermekkor, csal: kedves emlékei kísérnek benünket sokszor egész életültön keresztül. Andoryéknál is el-

érkezett azon idő, midőn Aladár bevégezte tanulmányait; reményteljes ifjúvá lett, ki re büszkén tekintettek az öreg szülők, mint az ősi név egyetlen örökösére. És Margit? Viruló hajadonná serdült: szépség, kellem és fényes lelkutaladonok lettek ékességei, kit gyermeküként gondozott a derek család.

A gyermekkori barátok, Aladár és Margit ép együtt vannak a fényes terebben, honnan egy bús népdal utolsó zongorafütemei viszi tova az esteli zefír: „Szegény vagyok, nem illek én tehozzád!”

— Margit, — szolt reszkető bangon Aladár, — nézz ide a szemembe. Ugy-e, megbocsájtasz énnekem? Szülőim nyugalmáért földözöm földi üdvösségemet; ki tudja, lesz-e valaha ily alkalmas pillanat mindezek elmondására. Vájlunk el egymástól, mint igaz, szerető szivekhez illik — örökre. Nem bírtam kérelmüknek ellenállani; hadd legyen életük alkony nyugodt, boldog. Ne tudják meg soha, hogy tiúk szive összetört, s egy képet, a te drága képedet fogja hordani örökké szent ereklyeként.

És a büszke Andory család sarja térdre ereszkedett a halálos fájdalommal küzdő árva előtt.

Aladár kelj föl! Ne sirj! Tanulj felelni, tanulj lemondani. Bocsanatról szó se legyen; hisz én volnék a háládatlan, ha utad elé akadályt gördítenék. Mi vagyok én? Szegény árva, kit irtalmából neveltek től jó szülőd. Nekem arra gondolni sem szabad soha, kinek Lenke grófnőt szemelték ki már gyermekkorában. A szülőd iránti szeretet, családod fényes, ősi neve s magas társadalmi állásod kötelességgé teszik, hogy elhallgattasd szived sugallatát s elfeledni tanuld a tanító árját. Menj, teljesítsd fiúi kötelességedet és légy jó fia szülődnek. Isten áldjon meg eddigi jószágodért. Engem feleld el, hisz a világra ügyis elvesztem; mert az Úrnak állók szolgálatába, hol mindennapi imámban esdve kérem boldogságodat.

Siess, mert lépteket hallok. Jó anyánk áldása virraszon életed fölött!

— Margit, oh nemes lélek, így kell elválnom tőled? Miért nem tudok meghalni e pillanatban? Hisz könnyebb volna pihenni a nehéz hantok alatt, mint halálos sebét hordani talán sok-sok esztendőn keresztül! Jer, Isten áldjon meg!

Egy tiszta, igaz szerelemből eredő testvéri csók, egy néma fájdalommal keserves ölelés s az ifjak elváltak örökre. Másnap reggel két fényes fogat várt a kastély tornáca előtt s az eléjük fogott, gazdagon szerszámozott nemesvérű paripák, türelmetlenül toporzékoltak, hogy az eljegyzésre induló grófi családot tovaröpítsék. Ép most ülnek fel; a szülők arcán ott ül a látható öröm, míg ellenben Aladár, a völegény, szokatlan halovány. Temetésre szoktak csak ily hangulatban menni. . .

— Mehetünk, — szol a gróf barsány haugon s robogva hagyják el a kastély udvarát.

Ott az egyik ablakfüggöny mögül észrevétlenül kíséri bús tekintettel, siró zokogással a tovamenőket egy halavány leány.

— Elment; oda van. Vége mindegynek! Nem, ne lássam őt többé! E szív eleget szenvedett; menjünk el innen messze, tanuljunk felelni, tanuljunk lemondani. Isten veled, gyermekkorom kedves tanyája s te ábrándkép, mit iparkodni fogok kitörölni szivemből.

És sietve ölt fel legszükségesebb utruháját s utrakészen ült az írósasztalhoz; sietve vetette papírra gondolatait, mert mégsem illenék csak úgy, minden szó nélkül távozni. A borítékba zárt levelet ott hagyva, észrevétlenül, sietve hagyta el a grófi udvart. . .

A pár nap múlva hazatért családra nagy meglepetés várt; Margit nyomtalanul eltűnt; de mégsem egészen, mert a szobájában talált levél világot derített a rejtélyes esetre; a levél így hangzott:

„Méltóságos Gróf és kegyelmes Grófnőm!

Kegyes, jószívű nevelő-szülőim!

Talán a háládatlanság súlyos vádjá illet, hogy így, min-

den szó nélkül, észrevétlenül hagytam el ezt a helyet, hol boldog ifjúságom aranykorát éltem; de szabadjon reményleni, hogy méltóságok nemesen érző szíveikben lesz számomra bocsánat, ha kijelentem, hogy további életemet egészen Istennek akarom szentelni. Lelkem forró vágyának ellenállani nem bírtam; azért, midőn e sorokat olvassák, én már az űi zárda növendéke leszek, hol mindennapi imámban togom kérni a jóságos Isten áldását kegyes jötevőim életére. Feledjék el, kérem, a fölnevelt árvt s ne kutassák soha az okot, mely engem e lépésre vezérelt! Legyenek meggyőződve, hogy a sirig halálával és szeretettel fogok emlékezni a kegyesszívű nevelő-szülőkre. Isten áldja meg Méltóságokat!

Kézcsókoló nevelt-leányuk:

Margit.

Az örömszülők s a boldogok vélt völegény szótlanul áltak e sorok olvasása után; csak a mindenik szemében megcsillámló köny árulta el, hogy Margit tettének indító okára nézve gondolatuk találkozott. . .

Oh de jó, hogy nem látni be a szíve kbe!

— Szegény Margit! — töré meg a csöndet az öreg gróf. Igen sajnálatraméltó teremtes. En megbocsájtok neki s úgy hiszem, te is, hisz ennél jobbat talán úgy sem tehetett volna.

— Kedves, jó atyám! — szolt remegő bangon Aladár, — kérlek add át nekem azt a levelet; elteszem emlékül. Hisz Margit oly jó volt hozzám mindig.

Az atya átnyújtotta a levelet s melegen ölelte meg fiát.

— Igazi nemes szív van benned, kedves fiam; légy boldog, szerencsés, egész életem át agg szüleidnek büszkesége. Igazságod van, Margit igen jó volt mindnyájunkhoz. Megérdemli, hogy emlékét veituk együtt te is megörizd.

Pár hónapra megtelt a kastély vig néppel. Andory Aladár gróf tartotta esküvőjét, az agg szülők nagy öröme, Várhalmi Lenke grófkisasszonnyal.

A fővárosi lapok sietve jelezték az örömdetes eseményt: „A gazdag Andory gróf fia, Aladár, a napokban esküdtött örök hűséget fényes nevű násznép jelenlétében V. Lenke grófkisasszonnyal. Tartós boldogság és örök szeretet virraszon hosszú éveken át a boldog pár fölött.”

— Ismét elmúlt három év; elbeszélésem befejezésének ma voltál szemtanuja. Az új apáca Margit volt. Es ott a padban ült a grófi család. Ugy-e, most már világos előtted, miért volt oly halavány Aladár, az ifjú gróf?

Mikor a zárda komor falait meglátom, mindig különböző érzés fogja el szívemet; azok a földi anyalok jutnak eszembe, kik Mária gyermekeivé lesznek, hogy ima és jócselekedetek gyakorlása közt töltsék el életüket és áldásai legyenek a szenvedő emberiségnek, kik között hányan, de hányan lehetnek Margitok?

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Püspök úr ő méltósága** a torda-aranyosi esperesi kertletben végzett bérmantjáról folyó hó 16-án szerencsésen székvarosába érkezett. — Ő méltósága 21-én az esti gyorsvonattal Kolozsvárra utazott, hogy részt vegyen a kolozsvári kegykep jubileumán és elnököljön a Sztatus közgyűlésén.

— **Főpapjaink Kolozsvárt.** A kolozsvári egyetemi templom kegyképének kétszázéves jubileuma ünnepén a magyar főpapok közül még Kolozsvárra érkeznek *Schlauch* Lőrinc nagyváradi biobospüspök úr ő Eminenciája, *Bubics* Zsigmond kassai püspök úr ő Exciája és *Steiner* Fülöp székesfehérvári püspök úr

ő méltósága. — Ugy az ünnep napján, mint az ezt megelőző három estén *Wolafka* Nándor c. püspök és debreceni prépost úr, a kitünő egyházi szónok fogja a szentbeszédet tartani.

— **Királyi kitüntetés.** Király ő Felsége *Bárany Lukács* szamosújvári örmény szertartású főesperes-plebánus az erdélyi fehérvári káptalan tiszteletbeli kanonokjának nevezte ki.

— **Ezüstmennyegző.** *Novák Ferenc* kir. tavaesos, Gyulafehérvár polgármestere folyó hó 14-én ünnepelte ezüstmennyegzőjét *Kovácsnői Kovács Etelka* asszonnyal. Először példás buzgósággal egész családjával szent áldozásba járult, aztán megáldatta frigyét Ujfalusi dr. apátkanonokkal.

— **Figyelmeztetés.** Az esküdtbírósi intézmény 1900. évi január hó 1-én lép életbe. Figyelmeztetjük tehát a lelkes és tanító urakat, hogy lakbelyök szerint illetékes kir. törvényeszk elnökéhez az esküdtbírói szolgálat alól való felmentés iránt kérvényt adjanak be, mert ellenkező esetben a menyiben esküdtbírói képességük megállapítatik, kénytelenek lesznek már jövő évben esetleg több napra teendő tárgyalásokon törvényt ülmi polgártársaik telett, a mi míg egyrésztől elvonja hivatalunktól, másrészt a papnál kanonik akadályt is képez. E kérvények november hó 1-ig nyújthatók be és „közszolgálati ügyben” bélyegmentesek.

— **Az Országos Pázmány-egyesület.** A katolikus örök és hírlapírók Országos Pázmány Egyesületének egy bizottsága tiszteltet folyó hó 18-án püspök urunk ő méltóságánál. A bizottság tagjai Kiss János dr. egyetemi tanár elnökelete alatt Cziklay János a „Magyar Allam” belmunkatársa, Bonitz Ferenc az „Alkotmány” és Csenner Lajos a „Kath. Egyházi Közöny” szerkesztője voltak. Ő méltósága igen szívesen fogadta a küldöttséget és megígérte támogatását. A küldöttség tagjai délben ő méltóságának voltak a vendégei.

— **Halálozások.** A kézdi-orbai róm. kath. esperes kerületi papság úgy a saját, mint a rokonok nevében mélyen megszorodott szívvél jelenti, hogy főtisztelendő Gelenczei Mihálycz József nyug. alsótörjai róm. kath. plébános, aranymiséis áldozópap életének 82-ik, papságának 59-ik évében, a haldolók szentségének buzgó felvétele után, f. hó 16-án éjjeli 2 óraker — végegyengülés következtében — az Urban elhunyt. Mint marosvásárhelyi gymn. tanár 6 évig, mint alsótörjai plébános 52 évig szolgált odaadással egyházat és hazáját. A boldogultnak földi részei f. hó 18-án d. e. 10 óraker, az engesztelő szentmise áldozat bemutatása után, tételnek nyugalomra az alsótörjai róm. kath. temetőben lévő családi sírba. Az örök világhosszág fényeskedjék neki! Alsó Törján, 1899. október hó 16-án.

A szatmári székeskáptalan fájdalmas szívvél jelenti szeretett tagtársának Nagyságos és főtisztelendő Pohl Károly énekli kanonoknak, sághi prépostnak, gyémánt-miséis áldozó papnak, a Szatmár-egyházmegye Nestorának stb. folyó hó 14-én éjjeli 1 óraker életének 85., áldozó papságának 62. évében a végső szentsegek ájtatos felvétele után végegyengülés következtében történt halálát. A boldogultnak hült te-

mei folyó évi október hó 15-én délután 4 óraker fogtak a Széchenyi utcai 3. sz. kanonoki házból a hindontali temetőbe örök nyugalomra tételni. Az engesztelő szent mise áldozat pedig az elhunyt lelki üdvéért a székesegyházban folyó hó 16-án hétfőn 9 óraker fog a Mindenhatónak bemutatni. Szatmáron, 1899. október hó 14-én. Az örök világhosszág fényeskedjék neki!

P á l y á z a t o k.

— A *Dicső-szent-mártoni* r. kath. kántori állomásra pályázat hirdetik. Évi jövedelme: 1.) Pekri Sándor féle alapítványból 420 frt. 2.) a hitközségtől 80 frt. 3.) 260□ öl kert, mely telken később kántori lak fog építeni. 4.) Ajtatos alapítványi és stola jövedelem. — A megválasztott kántor a helybeli állami iskoláknál 300 frt biztos melékkjövédelenre számíthat. — Megkívánatik a kántori teendőben, énekben és zenében való jártasság. Kötelessége lesz a kántori teendő buzgó és pontos teljesítése, a templomi énekkar vezetése. A kellően felszerelt folyamódványok (Mélt. Pekri Sándor főgondnok urhoz Dicső-Szent-Márton) november hó 1-ig benyújtandók. Személyt és jelentkezők előnyben részesítenek.

Dicső-Szent-Márton, 1899. okt. 4-én. *Puskás György,*
r. k. lelkész.

— A lemondás folytán megüresedett tekei róm. kath. kántor-tanítói állomásra, f. hó október hó végéig terjedő határidőve pályázat nyitatik. I. Jövedelmei: 1. Ósinos lakás, 2 szoba, konyha, kamra, pince, kut, istálló szinuel és veteményes kerttel 2. A róm. kath. elemi iskolák alapjából: havi előleges részletekben: 126 frt. 3. Teke község pénztárából: évnegyedi utolagos részletekben 100 frt. 4. államsegély 120 frt. 5. Püspöki pénztárból (évnegyedi utolagos részletekben) 50 frt. 6. Stolaris jövedelem circa 10 frt és 20 napszám. 7. Ajtatos alapítvány 1 frt 80 kr. 8. Tandíj 1/2 ed része circa 40 frt. 9. A szász-hidvégi határon 6 hold 1331□ öl tagosított birtok. 10. Ötödéses korptlék államsegélyből, ha arra jogosultsággal bíró nevezetik ki. — II. Kötelességei: Templomi és temetési szolgálat Teke hitközség és főkegyházaiiban. Felügyelés a templom-tisztogató és harangozóra (templomi szolga és harangozó külön.) Az osztatlan népiskola vezetése és tandíj beszédés. A kellően felszerelt folyamódások alóli elkötséghez nyújtandók be.

Teke, (Kolozsmegye) (Posta helyben) 1899. október hó 18-án. *A róm. kath. egyház és iskolatandés elnöksége.*

— A *szenháromsági* róm. kath. kántor-tanítói állásra pályázat nyitatik. Javadalma: 1.) állami segély 187 frt. 2.) anyaegyházi kepe 100 frt. 3.) püspöki segély 50 frt. 4.) főkegyházi kepe pénzben és terményben 30 frt 5.) szentmise alaphól 14 frt. 6.) regálé-váltásig alaphól 2 frt 12 kr. 7.) stola átlag 8 frt. 8.) más vallású tanuló után fizetendő tandíjból 8 frt. 9.) 12 becsold tagosított szántó és kaszáló 10) 1/2 hold bősőség, veteményes és gyümölcsös, négy osztályú lakás gazdasági épületekkel. Kötelességei: a) kántori teendők végzése az anyaegyházban és filiákban; b) az iskola aszék által kijelölt osztályok vezetése; c) vasár- és ünnepnapokon a szent olvasó pontos előmádkoztatása; d) a faiskola kezelése. Oklevéllel és más okmányokkal felszerelt folyamódványok folyó évi november hó 5-ig, a szenháromsági róm. kath. lelkészi hivatalhoz beadandók. Közbeeső vasárnapokon a próbára jelentező pályázók előnyben részesítenek. A kinevezett kántor-tanítói állását folyó évi december 1-én köteles elfoglalni Szenháromságon, 1899. október hó 18-án.

Kiss András,
plébános isk. széki elnök.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulat. Felelős szerkesztő: **Körödy Péter dr.**
Szerkesztőtársak: **Bálinth György, Péter János dr., Wagner Sándor, Zlamal Ágost.**

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvár.